

[Socialministeren]

Forslaget medfører dels væsentlige administrative lettelser for kommunerne og dels en årlig besparelse på ca. 40 mio. kr., når forskelsbeløbet er aftrappet fuldt ud.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale forslaget til Tingets velvillige behandling.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Jeg skal tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Betaling for varig praktisk hjælp og præcisering af kommunernes forpligtelse til at sørge for døgntilbud).

(Lovforslag nr. L 28).

I forbindelse med den ældrepolitiske debat i Folketinget den 25. april 1991 blev der vedtaget en dagsorden, som opfordrede regeringen til at sikre en række forhold på ældre- og handicapområdet. Det foreliggende forslag skal ses som en delvis opfølgning af denne dagsorden.

Forslaget indeholder følgende:

1. Forslag om indførelse af betaling for varig praktisk hjælp.
2. Præcisering af kommunernes forpligtelse til at sørge for døgntilbud.

Indførelse af betaling for varig praktisk hjælp

Det foreslås, at der genindføres betaling for varig praktisk hjælp. Varig personlig hjælp er fortsat gratis.

Varig praktisk hjælp skal dog fortsat være gratis for personer, hvis indkomstgrundlag ikke overstiger folkepensionens grundbeløb med fuldt pensionstillæg og et tillæg for hvert barn svarende til særligt børnetilskud efter § 4, stk. 3, i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Personer med højere indkomst skal betale 5 pct. af det beløb, der ligger over den nævnte betalingsgrænse. Den enkelte kommunalbestyrelse får mulighed for at yde tilskud til nedsættelse af betalingen.

Maksimumsbetalingen foreslås sat til 1.000 kr. månedlig. Der opkræves efter forslaget ikke betaling på beløb under 100 kr. månedlig.

Forslagets minimumsgrænse på 100 kr. månedlig medfører, at modtagere af varig praktisk hjælp med indkomster på under 24.000 kr. ud over den nævnte betalingsgrænse ikke kommer til at betale. Maksimumsbetalingen på

1.000 kr. månedlig forudsætter en indkomst på godt 250.000 kr. ud over den sociale pension.

Der betales således for den praktisk betoned hjælp afhængigt af indkomst, men uafhængigt af, hvor mange timer den enkelte modtager.

Provenuet af forslaget skønnes at være i alt 198,3 mio. kr. Heraf skønnes betalingen for varig praktisk hjælp i eget hjem at udgøre 180 mio. kr., og provenuet for § 85 a-plejehjem og § 119-plejehjem skønnes at udgøre 18,3 mio. kr.

I forbindelse med indførelse af betaling for praktisk hjælp foreslås en ændret betegnelse for hjemmehjælp, således at der herefter tales om personlig og praktisk hjælp.

Døgntilbud

Der foreslås en præcisering af den forpligtelse, som kommunerne allerede har til at sørge for døgntilbud til ældre og handicappede personer. Efter forslaget kan en kommune opfylde forpligtelsen ved at oprette et døgnberedskab. Oprettelsen af et døgnberedskab vil i videre omfang sikre, at personer med behov for hjælp døgnet rundt får en reel valgmulighed mellem at blive boende i eget hjem og at flytte på plejehjem.

Det foreslås endvidere, at forbudet mod at bygge plejehjem og beskyttede boliger udgår af bistandsloven. Det medfører ikke, at der igen kan opføres plejehjem efter bistandsloven. Baggrunden for forslaget er, at finansieringsmulighederne for at bygge plejehjems-lignende boliger findes i ældreboligloven. Efter de gældende regler har kommunerne således fuld frihed i valg af boligtype og serviceniveau og kan derfor etablere plejehjems-lignende boliger og service nøjagtig i det omfang, som det ønskes.

Undersøgelser viser, at der er behov for, at kommunerne har flere strenge at spille på. Derfor foreslås det, at der i loven indføres en overordnet formålsbestemmelse for tilbudene til ældre og handicappede personer. Formålsbestemmelsen understreger, at tilbudene på ældre- og handicapområdet skal tilvejebringes i et samspil med brugerne.

I lyset af debatten om ældres bolig- og serviceforhold foreslås det, at reglerne om døgntilbud tages op til revision inden udgangen af 1994.

[Socialministeren]

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale forslaget til Folketingets hurtige og velvillige behandling.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Herved tillader jeg mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Efterløn).

(Lovforslag nr. L 29).

Regeringens hensigt med lovforslaget er – med udgangspunkt i de erfaringer, der er indhøstet siden efterlønnsens indførelse den 1. januar 1979 – at gøre efterlønnen mere nutidig og øge fleksibiliteten i ordningen. Siget med de foreslåede ændringer er at skabe den størst mulige fleksibilitet i forhold til den enkeltes ønsker og mål og i forbindelse hermed også skabe en større grad af differentiering med hensyn til aldersgrænser for overgang til efterløn.

Forslaget indeholder dels initiativer rettet mod udsatte grupper på arbejdsmarkedet, dels initiativer rettet mod arbejdsmarkedets faste kerne, dels initiativer, der øger fleksibiliteten i ordningen, og dels initiativer, der styrker sammenhængen mellem efterløn og tidligere tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det er regeringens opfattelse, at der for tiden er et særligt behov for at hjælpe ældre langtidsledige på arbejdsmarkedet, især dem, der har haft måske flere arbejdstilbud, uden at det er lykkedes for dem at få beskæftigelse.

Dette er baggrunden for forslaget om i en overgangsperiode at give medlemmer, der er fyldt 55 år og har ret til et arbejdstilbud, frit valg mellem at modtage arbejdstilbudet og at få efterløn. Overgangen til efterløn vil i givet fald ske på det tidspunkt, hvor de pågældende mister deres dagpenget.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget om at udvide efterlønsmodtagernes ret til at arbejde i efterlønsperioden og forslaget om at give efterlønsmodtagere en fortrydelsesret. Der er således ikke tale om et uigenkaldeligt valg.

Regeringen ønsker på længere sigt at forhøje den almindelige efterlønsalder fra 60 til 62 år. Forslaget skal ses i sammenhæng med, at den generelle pensionsalder er 67 år, og at der i fremtiden bliver færre yngre på arbejdsmarkedet. Det er i forslaget via en overgangsordning

sikret, at de, der i dag har en berettiget forventning om at kunne gå på efterløn som 60-årige og måske har disponeret i tillid hertil, ikke afskæres fra muligheden.

For at fastholde den ældre arbejdsstyrke på arbejdsmarkedet foreslår regeringen endvidere, at medlemmer, der er i beskæftigelse, og som udskyder overgangen til efterløn, til de er 63 år, sikres ret til efterløn på højeste sats i resten af efterlønsperioden.

Det er regeringens opfattelse, at den nuværende efterlønskabelon er for stiv, og regeringen ønsker derfor at gøre ordningen mere fleksibel. Det sker ved forslaget om at give efterlønsmodtagere en udvidet ret til at arbejde i efterlønsperioden (950 timer for fuldtidsforsikrede og 600 timer for deltidsforsikrede) samt forslaget om at gøre det muligt for efterlønsmodtagere at fortryde og vende tilbage til arbejdsmarkedet uden at fortabe muligheden for engang at vende tilbage til efterlønsordningen, hvis de måtte ønske det.

De foreslåede ændringer medfører efter regeringens opfattelse behov for, at kravene til medlemsancienniteten styrkes, således at det sikres, at ordningen kun kommer til at gælde for medlemmer med en længerevarende tilknytning til arbejdsmarkedet. Dette er baggrunden for forslaget om at udvide anciennitetskravet til 20 års samlet medlemskab, heraf mindst 5 år inden for de sidste 10 år umiddelbart inden overgangen til efterløn. I forbindelse med stramningen indføres en glidende overgangsordning, der sikrer, at ingen årgang udelukkes fra at gå på efterløn.

Med de foreslåede ændringer skifter efterlønsordningen karakter fra at være en ren fratrædelsesordning til i højere grad at være en tilbagetrækningsordning. Herved aktualiseres et behov for en større egenfinansiering fra medlemmerne også i efterlønsperioden, og regeringen foreslår i denne anledning, at man for efterlønsmodtagere på højeste sats genindfører samme medlemskontingent som det, dagpengemodtagere årligt betaler, svarende til 8 gange dagpengenes størrelse. Det foreslås endvidere, at medlemskontingentet for efterlønsmodtagerne differentieres efter ydelsens størrelse, således at efterlønsmodtagere på 80 pct.-satsen skal betale 80 pct. af fuldt medlemskontingent.